

Skaldyk ir valdyk: ko siekia Kremlius, kiršindamas Lietuvos tautines mažumas

■ Ką tik Vilniuje viešėjęs Lenkijos Senato pirmininkas Stanislawas Karczewskis atvirai perspėjo, kad Rusija siekia sukiršinti Lenkiją tiek su Lietuva, tiek su Ukraina, o kaimynių bendras uždavinys – neleisti, kad tai trukdytų kurti ateitį. Jo teigimu, Lenkijos ir Ukrainos santykiuose provokacijos yra susijusios su istorine atmintimi, o Lenkijos ir Lietuvos santykiuose – su lenkų tautine mažuma Lietuvoje. Kaip pastebi Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (VU TSPMI) politologas, portalo IQ.lt politikos redaktorius Tomas Janeliūnas, šie politiko žodžiai išties demaskuoja vieną iš Kremliaus dezinformacijos ginklų.

„Tautinės nesantaikos kurstymas ir įvairių tariamų stereotipų skatinimas yra vienas iš dažniausiai naudojamų informacinio karo instrumentų. Tai leidžia gana greitai įpliekti visuomenėje įtampas, pagilinti nepasitikėjimą savo bendruomene ir valdžia. Politikai taip pat mėgsta piktnaudžiauti jautriais klausimais, manydami, kad tai suteiks jiems populiarumo. Todėl tarptautinių santykių problemų eskalavimas ir kiršinimas yra viena mėgstamiausių Kremliaus dezinformacijos priemonių. Profesorius pastebi, kad tai ne tik leidžia įaudrinti informacinę erdvę, bet turi ir strateginių tikslų – prastėjant santykiams tarp valstybių sunkiau vyksta strateginiai bendradarbiavimo projektai, mažiau pasitikima partneriais, sunkiau derinti bendras pozicijas. „Lietuvos lenkai jau seniai yra viena iš jautresnių visuomenės grupių

Lietuvoje, nes ji žymiau imlesnė prokremliškai propagandai. Yra atlikta nemažai tyrimų, kurie rodo, kad didelė dalis Lietuvos lenkų vis dar dažniau remiasi informacija iš Rusijos, o ne Lietuvos ar Lenkijos. Todėl jų pasaulėžiūrą ir vertinimus didele dalimi gali nulemti oficialių Rusijos kanalų peršamos versijos. Atitinkamai, vėliau sunku Lietuvos ar Lenkijos žiniasklaidai pateikti kitą vertinimą, nes per ilgą laiką susiformavę mąstymo šablonai nėra taip lengvai pakeičiami“, – pasakojo prof. T. Janeliūnas. Dažnai pamirštama, kad tautinės mažumos yra neatsiejama mūsų visuomenės dalis, su Lietuva susijusi ilgalaikiais istoriniais ir kultūriniais saitais. Išstisus šimtmečius tautinėms bendrijoms teko svarbus vaidmuo: jos prisidėjo kuriant Lietuvos valstybę ir ginant jos laisvę bei Nepriklausomybę. Siekiant kuo labiau patenkinti

lenkų tautybės gyventojus Lietuvos pietryčiuose jau nuo gegužės mėnesio galima matyti net penkis nekaduotus Lenkijos TV kanalus: „TVP Polonia“, „TVP Historia“, „TVP Info“, „Power TV“ bei „NUTA.TV“. Istoriniai, kultūriniai bei informaciniai TV kanalai kie-

kvienam leis išsirinkti programas pagal savo pomėgius.

Įvairių visuomenės nuomonės apklausų rezultatai atskleidė, kad Kremliaus propagandai paveikios kelios Lietuvos gyventojų grupės, visgi statistiškai reikšmingiausios yra tos, kurios jaučia nostalgiją

sovietmečiui, kurios nepatenkintos demokratijos veikimu Lietuvoje. Tyrėjai pastebi, kad sovietinės nostalgijos pakilimas buvo per ekonominę krizę Lietuvoje, tačiau Krymo įvykiai, Rusijos agresija prieš Ukrainą norą grįžti atgal sumažino.

Lenkai – ne vieninteliai, į kuriuos nutaikytos informacinio karo strėlės.

„Žinoma, Lietuvos rusai ar kiti rusakalbiai gyventojai taip pat patenka į Rusijos informacinio karo taikiklį – rusų kalba skleidžiama informacija jiems yra žymiai paveikesnė. Kita vertus, galima pastebėti, jog nepaisant Rusijos dezinformacijos ir propagandos pastangų, pastaruoju metu rusiškos informacijos šaltinių populiarumas Lietuvoje smarkiai sumažėjo, o valstybinių institucijų, visų pirma Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimai apriboti akivaizdžiai nesantaiką ar karo propagandą skleidžiančių kanalų transliacijas Lietuvoje taip pat sumažino šių pastangų efektyvumą“, – kalbėjo VU TSPMI politologas.

2011 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, Lietuvoje gyveno 154 tautybių gyventojai, 2001 m. – 115. Lenkai – gausiausia Lietuvoje gyvenanti tautinė bendruomenė, toliau seka rusai, baltarusiai, ukrainiečiai, žydai, totoriai, vokiečiai, romai, latviai, armėnai, azerbaidžaniečiai, moldavai, gruzinai, estai, karaimai ir kt.

UŽS. NR. 22167

Su maisto paketais – ir širdžių šiluma

Lina DRANSEIKAITĖ

Skursta ir dirbantieji

Visuomenėje vis dar gajus stereotipas, kad pagalbos dažniausiai reikia tiems, kurie turi žalingų įpročių ar vengia darbo, tačiau jau aštuonerius metus „Maisto banke“ dirbanti Panevėžio-Šiaulių padalinio vadovė Asta Čeponienė mato visai kitokią pagalbos prašančių žmonių paveikslą. Pasak A. Čeponienės, didžioji dalis jų duris praveriančių žmonių visomis jėgomis kabinasi į gyvenimą, tačiau ne visada aplinkybės klostosi taip, kaip žmogus nori.

„Turime šeimų, kur abu tėveliai dirbantys, bet auginant tris ar keturis vaikus iš minimalių atlyginimų nėra taip lengva išlaikyti šeimą. Gana daug ir vienišų mamų, ant kurių pečių gula ne tik visi vaikų auginimo džiaugsmai, bet ir vargai. Kad ir kaip šie žmonės stengtųsi, be pagalbos iš šalies užtikrinti orų šeimos pragyvenimą nėra lengva“, – pažymėjo A. Čeponienė.

Jos teigimu, gana dažnai tarp skurstančiųjų atsideria ir pensinio amžiaus žmonės, ypač mirus vyrui ar žmonai. „Kad ir kaip žmogus planuotų gyvenimą, niekada negali būti tikras, ar pats gyvenimas nepateiks išbandymų. Labai gerai, kai yra artimųjų, kurie ištiesia pa-

galbos ranką, tačiau kartais tokiu atveju tas gyvenimo ramstis kritiniu metu gali būti „Maisto bankas“ ar kita nevyriausybinė organizacija.

„Mes esame tam, kad padėtume žmonėms išlipti iš duobės. Niekad nepamiršiu, kaip per vieną maisto produktų rinkimo akciją prie savanorių priėjo jaunas vyras su pilnu vežimėliu įvairių produktų. Jo žodžiai „jūs padėjote man, kai labai reikėjo, tad dabar aš galiu padėti kitiems“ tik parodo, kad mūsų darbas yra be galo reikalingas“, – pasakojo A. Čeponienė.

Prašyti nelengva

Jos teigimu, prašyti pagalbos nėra lengva. Daug dažniau ji sulaukia pagalbos prašymų iš visai nepažįstamų žmonių, kurie mato šalia skurstančių kaimyną ar net menkai pažįstamą žmogų. Tokie žmonės retai kada patys praveria „Maisto banko“ duris, nes kažkodėl prašyti pagalbos vis dar yra gėda. Be to, net ir sudėtingiausioje situacijoje jie nori išlikti orūs. A. Čeponienė svarsto, kad gal tam įtakos turi ir visuomenės negatyvus požiūris.

„Tikimės, kad sudėtingų situacijų gyvenime nebus, bet visko suplanuoti neįmanoma. Tačiau krizinės situacijos yra laikinos ir su

■ „Maisto banko“ Panevėžio-Šiaulių padalinio vadovė A. Čeponienė teigė, kad didžioji dalis gaunančiųjų maisto paketus visomis jėgomis kabinasi į gyvenimą, tačiau ne visada aplinkybės klostosi taip, kaip žmogus nori. M. Garucko nuotr.

kitų pagalba daug lengviau galima iš jų išbristi ir atsistoti ant kojų“, – įsitikinusi pašnekovė.

Ji ragina ir kitus žmones nelikti abejingus svetimo skausmui ir nepritekliui. Paprastai tokius dalykus krizes patiriantieji stengiasi išgyventi viduje ir per daug neatvirauti.

Pasak A. Čeponienės, yra tam tikros kategorijos žmonių, kur matyti, kad jiems reikalinga pagalba, bet dažniausiai vien iš išvaizdos ar elgsenos neįmanoma nuspėti, kad jis neturi ką padėti pietums ant stalo. Nors ne visi nori atsiverti, bet kartais žmonėms reikia ne tik maisto, bet ir gero žodžio, padrąsinančios šypsenos, postūmio kilti į gyvenimo kalną. Lygiai taip pat yra ir su „Maisto banke“ dirbančiais savanoriais – daugelis čia ateina norėdami bendrauti, būti kažkam naudingi, padėti kitiems.

„Pagalba silpnesniems bendruomenės nariams rodo ir mūsų visuomenės brandą. Paprastai tiek „Maisto banko“, tiek ir kitų paramos organizacijų veikla laikosi tik ant savanorių pečių. O kuo daugiau žmonių norės dalytis savo širdžių šiluma, tuo visuomenė bus geresnė“, – mano A. Čeponienė.

Prasmės paieškos kasdienybėje

Ji pati šį darbą dirba jau aštuonerius metus. Kaip sakė A. Čeponienė, iš prigimties ji buvo linkusi į humanitarinius mokslus, o pasirinkti socialinio darbo studijas pastūmėjo mama, matydama

jos polinkį bendrauti, norą padėti žmonėms. Savo karjerą ji pradėjo nuo socialinės darbuotojos darbo su socialinės rizikos šeimų vaikais dienos centre. Moteris prisipažįsta, kad reikėjo nemažos drąsos ateiti į „Maisto banką“, kuris tuo metu jau buvo didelė organizacija, tad laukė nemaži iššūkiai. Tačiau ji tiki, kad tik suvienijus jėgas galima labai daug padaryti. Žinoma, kartais yra sunku pačiai susitvarkyti su savo emocijomis ir jausmais, ypač matant skurde atsidūrusius vaikus. A. Čeponienė supranta, kad viso pasaulio išgelbėti neįmanoma, bet ji galima po truputį keisti padedant bent vienam žmogui.

„Man patinka padėti žmonėms ir gera jausti, kad esame naudingi kaip organizacija, tai suteikia prasmės visam tam, ką daugybė mūsų savanorių daro kiekvieną dieną dėl kitų bendruomenės narių“, – sakė A. Čeponienė.

Dėl paramos Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo lėšomis įsigytais maisto produktais ir higienos prekėmis kreipkitės į vietos seniūnijų ar savivaldybės socialinės paramos skyrius.

EUROPOS PAGALBOS LABIAUSIAI SKURSTANTIEMS ASMENIMS FONDAS

UŽS. NR. 22230